

Ihonalainen patti

Lääkärikirja Duodecim

18.8.2021

Yleislääketieteen erikoislääkäri Osmo Saarelma

- Syyt
- Milloin hoitoon
- Kirjallisuutta

Syyt

Ihonalaisella patilla tarkoitetaan tässä kiinteää tai kiinteältä tuntuva muodostumaa, joka tuntuu ihoa tunnustellessa sormiin mutta jonka kohdalla iho on ehyt eikä siinä ole värimuutoksia (ks. näistä artikkelit [Värilliset luomet \(pigmenttiluomet\)](#) ja [Ruskea tai tumma läiskä iholla](#)). Ihonalaiset patit voivat johtua monista syistä, joiden todennäköisyys vaihtelee patin sijainnin mukaan. Hyvänlaatuiset pehmytkudoskasvaimet ovat noin sata kertaa yleisempiä kuin pahanlaatuiset.

Vartalolla olevat pehmeät patit ovat useimmin rasvakudoksen hyvänlaatuisia kasvaimia (lipooma). Niskassa ja raajoissa esiintyy usein ihossa kiinni olevia [sarveisainetta sisältäviä "talipatteja"](#). Etenkin lapsilla on kaulalla usein tunnettavissa infektioautien yhteydessä ja niiden jälkeen [suurentuneista imusolmukkeista johtuvia patteja](#).

Jopa 10 %:lla naisista voi esiintyä jossakin ikävaiheessa [rinnassa kyhmy](#). Se edellyttää aina syyn selvittämistä.

Vamman jälkeinen ihonalainen verenpurkauma voi tuntua pattina. Vaikka elimistö vähitellen korjaa veripahkan, jäljelle saattaa jäädä sidekudoskeräymä, joka on edelleen tunnusteltavissa.

Tyypillinen ranteen seudun patti on [geelimäisen eritteen täyttämä jännetupen pullistuma](#). Myös erilaisten vammojen jättämät ihonalaiset ympäristöään kiinteämmät arpimuodostumat ovat yleisiä.

Harvinaisempia ihonalaisen patin syitä ovat pahanlaatuiset kasvaimet sekä tulehdukselliset tilat, esimerkiksi [kyhmyruusu](#). Joskus on vaikea sanoa, onko patti peräisin ihonalaisesta kudoksesta vai onko kyseessä varsinainen [ihon kasvain](#).

Milloin hoitoon

Ilman selvää aiheuttajaa (esimerkiksi vamman jälkitilana) ilmaantuneen ihonalaisen patin luonne on aina syytä selvittää käymällä lääkärissä. Arvio patin luonteesta on aiheellista tehdä lähiviikkoina, jos patti on kasvanut nopeasti (viikkojen tai kuukausien sisällä) tai on läpimitaltaan yli viisi senttimetriä. Kiireellisempi arviointi on tarpeen, jos patti muuttuu kivuliaaksi tai sen päällä oleva iho alkaa punoittaa.

Häiritsevät lipoomat ja epidermaalikystat voidaan poistaa pienellä leikkauksella. Ranteen ganglio voidaan helposti tyhjentää neulalla. Naisen rinnassa sijaitseva patti edellyttää aina lääkärin arviointia ja mahdollisia lisätutkimuksia, samoin lapsen kaulan patti, mikäli se ei ilmaannuttuaan esimerkiksi hengitysteiden tulehduksen yhteydessä ala parissa viikossa pienentyä.